

A modern telekommunikációs eszközök viselkedésünkre vetített hatása

A technológiai fejlődés óriási hatást gyakorol a társadalmunkra. A változásoknak köszönhetően az erkölcsi gondolkodásmód is rendkívül átformálódott. Az internet megjelenésével az emberek szabadidős tevékenységei jelentősen megváltoztak. Az egyre népszerűbb okostelefonok és alkalmazások a felhasználók életét bizonyos szempontokból megkönnyítették, másrésztől viszont változtattak a felhasználói szokásokon.

Cikkem rávilágít azokra az alapvető jellegzetességekre, amelyek napjainkban érvényesülnek. Rámutat mindazokra a folyamatokra, amelyek együttesen a digitalizációt jelentik, továbbá az előnyök mellett bemutatja annak veszélyeit is.

Az elemzésre alapozva célszerűnek tűnik egyes trendeket újraértelmezni, a társadalomra vetített hatásokat mélyebb szinten is megvizsgálni, valamint választ adni arra a kérdésre, hogy a lakosság valóban felkészült-e arra, hogy az ilyen mértékű digitalizációt megfelelően kezelje.

(Bevezetés) A 21. század a globalizáció és az abból következő nehézségek leküzdésének évszázadának tekinthető. A nehézségek nem kifejezetten gazdaságiak, vagy politikailag. Habár vannak ilyen vonatkozású kérdések is, amelyekre az emberiség választ keres, az emberiségre leselkedő veszélyek legtöbbször sokkal inkább kulturális és társadalmi alapokon nyugszik.

Éppen erre alapozva az előttünk álló évtizedekben jellemzően társadalmi és ökológiai problémák tekinthetőek a legfontosabbnak. A változó klimatikus hatások, a Föld kimerülő szénkészletei, az oktatási rendszer átalakítása, az egyenlőtlenség elleni harc csak néhány olyan probléma, amelyek mielőbbi kezelése szükségszerűnek látszik. Társadalmilag nagyon fontos arra is a figyelmet fordítani, hogy a jólét mellett a jóllétet is biztosítsuk az ország lakosai számára.

Mindezek mellett a globalizáció magával vonta a kommunikációs eszközök technológiájának ugrásszerű fejlődését is. A 90-es évek folyamán még kuriózumnak számított Magyarországon a mobiltelefon, azonban ma már sokadgenerációs készülékekről beszélünk, amelyek kapacitása sokszorosa az első mobilokhoz képest.

A technológiai fejlődés csak abban az esetben lehet valódi eredményt hozó, ha a lakosság áll készen arra, hogy a forradalmi vívmányokat optimálisan használja. Éppen ezért fontosnak tartom, hogy megtanítsuk az embereknek, miképpen kell az okostelefont, a közösségi oldalakat stb. használni, mikor illő ezek segítségével kommunikálni és mikor nem.

Írásom során ehhez ismertetem a legjelentősebb kommunikációs eszközöket, valamint azok alapvető jellemzőit. Alapvető célom, hogy rámutassak arra, miképpen használja jelenleg a lakosság ezeket a hardvereket, szoftvereket. Munkám során egy kérdőíves felmérés eredményeit is bemutatom, amelyben utalok a napjainkban is érvényesülő problémákra.

(A legelterjedtebb technológiai vívmányok) Napjainkban a hálózatok korát éljük. A hálózat szóról ma már elsősorban az internet jut eszünkbe, de már évszázadokkal ezelőtt is léteztek kezdetleges távközlési hálózatok.

Kép forrása: <http://k8cix.tripod.com/crystalradio.html>

kristálydetektoros rádiót. Nagy előnye volt, hogy használatához nem volt szükség elektromos áramra vagy telepre, viszont hátránya volt, hogy ezt egyszerre csak egy ember hallgathatta fejhallgató segítségével. Egy régi reklám humorosan közelíti meg ezt a hátrányt: „Gyere el a partira, de hozd el a saját fejhallgatódat!” Az első rádióadást 1914-ben valósították Berlinben, majd az 1920-as években hódító útjára indul a rádió, hiszen már rendszeresen voltak adások és egyre népszerűbbé váltak a készülékek. (Kollár, 2009)

A televíziózás történetének kezdete magyar tudósokhoz köthető. Tihanyi Kálmán és Mihály Dénes kezdetleges készülékei az 1920-as évek második felében kezdtek el terjedni.

Magyarországon a televízió a század közepén kezdett el tért hódítani. 1960-ban 53,1 ezer televíziókészülék eladását és 104 ezer előfizetést regisztráltak. Ez utóbbi adat 10 év alatt több mint 16-szorosára növekedett. 1975-ben jelent meg hazánkban a színes tévé, de ekkor még csak 3 ezer darabot adtak el belőle. A rendszerváltásra már az eladott készülékek közel fele színes volt, míg az előfizetők száma megközelítette a 3 milliót. (MEK, s. a.)

A 20. század végére a televízió vált a legnagyobb tömegkommunikációs médiummá, ám az internet elterjedésével a népszerűsége visszaesett. Napjainkban már olyan televíziókészülékek is léteznek, amelyek háromdimenziós képet alkotnak és képesek internetes tartalmakat is megjeleníteni. (Televízió, 2017)

A számítógép történetében szintén egy magyar tudósnak köszönhető az áttörés. Neumann János EDVAC elve sikert aratott. A számítógépekkel szemben támasztott követelmények a következők voltak:

- elektronikus elven működjenek,
- használjanak kettes számrendszert,
- külön vezérlő és végrehajtó egységeket használjanak,
- univerzálisak legyenek.

A fejlődés több generáció alatt ment végbe, míg eljutottunk a mai modern számítógépekig. Az asztali számítógépek egyidőben csak egy felhasználó kiszolgálására alkalmasak. Elterjedtségét az elfogadható árkategóriának köszönheti. A hagyományos

elveken működő asztali számítógépek legnagyobb gyártói a Compaq, Apple, IBM és a Dell, amely vállalatok napjainkban is versenyképes eszközöket „dobnak a piacra”. A számítástechnikai eszközök piacán egyre élesedik a verseny, tekintettel arra, hogy gépek hatékonysága egyre inkább növekszik, ezért az emberiség számára már-már nélkülözhetetlen eszközzé vált. (Sulinet, s. a.)

Az MP3-lejátszók az 1990-es évek végén kerültek piacra. Ezen készülékek elsődleges célja a zenefájlok tárolása és lejátszása volt. Az MP3-lejátszó iránti kereslet növekedése fellendítette az érdeklődést a digitális zene iránt. Nem sokkal később, 2001-ben az Apple bemutatta az első generációs iPod-ot, ami már kijelzővel is rendelkezett. Az MP4-lejátszók már képi elemeket is képesek voltak megjeleníteni, így ezek szintén népszerűségnek örvendtek. (Yoshida, 2000)

Az első számítógépek megalkotásakor a minél nagyobb, annál jobb elv érvényesült. Ahogy nőtt a számítógépek teljesítménye, megjelent az igény a gépek méretének csökkentésére, hogy a hétköznapiakban is kényelmesen használható eszközt kapjunk. Az első használható laptop az Osborne 1 volt, ám ez még nagyon távol állt a mai laptopoktól, hiszen súlya 11 kg körül mozgott, míg képernyője mindössze 5 hüvelykes volt és floppy meghajtóval rendelkezett. A laptopok fejlődésében a Microsoft által kifejlesztett Windows operációsrendszer és az Intel processzorok megjelenése jelentette a fordulópontot. (Laptop Weblap, 2017)

Az első mobiltelefonokat beszélgetése alkalmazták, majd a funkciók listája egyre inkább bővült, többek közt SMS (Short Message Service) küldéssel és fogadással, játékokkal, hangpostával és fényképezővel. Az első okostelefonon már volt címjegyzék és e-mail-fiókhasználati lehetőség. Az évek során a mobiltelefonok multimédiás eszközökké váltak. A felhasználók szokásai is megváltoztak, hiszen már

Kép forrása: <https://tomeges-sms-kuldes.hu/mobiltelefonok-tortenete-fejlodesel/>

nem a telefonálás az elsődleges használati mód, hanem az internetes böngészés és a közösségi oldalak használata. Ezen modern eszközök használata egyre egyszerűbbé vált, hála az újabb és újabb szoftvereknek. Nem meglepő, hogy az okostelefonok nagy népszerűségnek örvendenek, hiszen az egyre növekvő tárolókapacitásnak köszönhetően már nem túlzás mini-számítógépnek nevezni őket. Népszerűségük titka ezenfelül, hogy egyéb kütyüket is képesek helyettesíteni, mint például MP3-lejátszó és kamerát. Az újabb okostelefonok már felülírják azokat az igényeket, amire egy átlag felhasználó igényt tart.

Az újítások nemcsak a belsőre vonatkoztak, hanem a külsőre is. Egyre letisztultabb formát öltenek, eltűnt a hagyományos billentyűzet is, helyette megjelent az

érintőképernyős, ami csak akkor bukkan fel, ha valóban szükség van rá. Az utóbbi évtizedben a változás oly mértékű volt, hogy jóformán már semmi sem tűnik elképzelhetetlennek.

Várhatóan néhány év múlva már szinte eltűnnek a hagyományos készülékek is. Szakértők úgy vélik, hogy a jövő telefonjai már egyre inkább alkalmazkodni fognak érzékszerveinkhez, természetes összhangot létrehozva biológiai folyamatainkkal, mint például a szemmozgatás. Már nemcsak az a kérdés merül fel, hogy merre változnak elektronikai eszközeink, hanem hogyan változnak a folyamat közben a felhasználók. Mára már eljutottunk arra a szintre, hogy az elektronikai eszközökhöz alkalmazkodik az ember. (World Press, s. a.)

A táblagépek csaknem egy számítógép adottságaival rendelkeznek. Több részükben hasonló felépítésűek, azonban alapvető különbség a mérete és a súlya. Legjellegzetesebb vonása, hogy a számítógépeket könnyen hordozhatóvá teszi. A felhasználók ezen eszközöket elsősorban leginkább internetezésre és multimédiás tartalmak megjelenítésére alkalmazzák, azonban dolgozni is lehet rajta, illetve könyveket, egyéb írásokat olvasni. A táblagépekhez már nem szükséges külön kiegészítőket vásárolni, hiszen rendelkezik beépített mikrofonnal, GPS-el, kamerával és virtuális billentyűzettel is. Széleskörűen alkalmazható, így például fejlett oktatási rendszerekben előszeretettel használnak tableteket oktatási célokra. (ebookz.hu, 2014)

Az operációsrendszerek és a számítógépek megjelenése nagyságrendileg ugyanarra az időszakra datálható. Az operációsrendszer egy alpprogram, ami az eszköz hardverjeit, az alkalmazásokat kezeli és programok végrehajtását végzi.

Az első jelentősebb rendszer a DOS volt, amelynek még nem volt grafikus felülete. Előnyei közül kiemelkedik a minimális hardware-igénye, ugyanakkor a mai rutínokhoz képest egyes dolgokban a DOS nem tudta kielégíteni a kívánalmakat. A multiuser funkció nem volt megoldható. A 80-as évek végén, egészen 1995-ig a DOS volt az elsődleges operációs rendszer, azonban a 90-es évek közepére a Windows átvette a piacvezető szerepet.

A Windows a mai napig a legelterjedtebb rendszer, ami az 1980-as években jelent meg. Ekkor még újdonságnak számított az, hogy az ablakok képesek elfedni egymást, egyszerre több program is futtatható egy időben és a grafikák szövegbe ágyazása. Megjelenik az első alkalmazás is, a Microsoft Excel. A fejlődő rendszer óriási sikert aratott és ez a siker a mai napig töretlen. (Tóth, 2015, Olajos, s. a.)

Az internet napjainkban már szinte az egész világot behálózza. Kifejlesztése az 1960-as években kezdődött az Amerikai Egyesült Államokban, felhasználásukat tekintve ezek a hálózatok katonai célokot szolgáltak. Legnagyobb előnye, hogy a számítógépeknek nem kell fizikai kapcsolatban lenniük ahhoz, hogy kommunikálni tudjanak egymással. A 80-as években már hivatalok és egyetemek is használni kezdték az internetet. A világháló napjainkban már szinte globális méretű, egyre inkább növekszik, egyre általánosabbá válik. (Balashazy, s. a.)

A közösségi oldalak története nagyjából az 1990-es évek közepén kezdődött. Közösségi oldalnak nevezzük az olyan internetes portálokat, ahol a fent levők kapcsolatba léphetek egymással. Ezen oldalak általában a már meglévő ismeretségre és/vagy a közös érdeklődési körre alapoznak. A klasszikusan közösségi oldalaknak vett honlapokon kívül ebbe a kategóriába tartoznak a videómegosztó portálok, a blogok és a fórumok is.

Az 1995-ben megjelenő classmates.com volt az első közösségi oldal. A nevéből adódóan ez az oldal az osztálytársak és a kollégák közti kapcsolattartásra szolgált, ám ezen az oldalon a felhasználó még nem tudott saját profilt létrehozni. Az oldal még mindig működik és az Egyesült Államokban még mindig számon tartják.

A következő mérföldkő a SixDegrees nevű portál volt, ami a „barátom barátja lehet, hogy a barátom” elv szerint működött. A portál négyévnyi működés után megszűnt, valószínűleg azért, mert az oldal nem nyújtott széleskörű szolgáltatást a regisztráció után.

Az elkövetkezendő években egyre több közösségi oldal jött létre, amelyek több-kevesebb sikernek örvendtek. Létrejttek olyan weboldalak is, melyek az üzleti kapcsolatokat hivatottak erősíteni és támogatni. A legnagyobb sikernek örvendő, üzleti kapcsolatokkal foglalkozó portál a 2003-ban alapított LinkedIn, amelynek felhasználószáma egyre csak növekszik.

Szintén 2003-ban robbant be az köztudatba a MySpace. Több mint 200 millió taggal rendelkezik. Az alapító, Tom Anderson minden felhasználónak ismerőse, így ez mondható a világ egyik legnagyobb baráti körének. Népszerűségét a zenekarok és a rajongók regisztrációinak köszönheti. A tizenéves felhasználók saját profillal rendelkezhetnek, amelyet egyénileg személyre szabhatnak. Az oldalon blog-, kép- videómegosztás működik és chat szolgáltatással is rendelkezik.

A 2004-ben elinduló Facebooknak még ennél is nagyobb sikere lett. A Mark Zuckerberg által létrehozott közösségi oldal először csak az egyetemi tanulók számára volt elérhető, de 2006-tól bárki csatlakozhatott. A Facebook számos szolgáltatást kínál:

- a News Feed funkciónak köszönhetően követni tudjuk, hogy mik történnek a barátainkkal,
- a minialkalmazások is népszerűségnek örvendenek,
- a fotómegosztás is közkedvelt funkció.

Minél több és jobb szolgáltatást kínál egy közösségi oldal, annál valószínűbb a siker és a népszerűség.

A videómegosztó portálok is közösségi oldalak, hiszen a felhasználók között kapcsolatok alakulhatnak ki. Ezen oldalak népszerűsége a szórakoztatásnak, az informálásnak, a könnyed elérésnek és terjesztésnek köszönhető. Az egyik legnépszerűbb videómegosztó a 2005 óta működő YouTube.

2002-ben egy magyar oldal is megkezdte működését. Ez volt a wiw, amely belső átalakulások következtében iwiwként működött tovább. A szolgáltatások sokszínűsége miatt hirtelen megugrott a felhasználók száma, amelyet a webhely szerverei nehezen tudtak kezelni. A probléma megoldása érdekében bevezették, hogy az oldalra meghívóval lehessen csak regisztrálni. Később a lassú fejlesztés és a megbízhatatlan szolgáltatások miatt egyre inkább elpártoltak az emberek a növekvő népszerűségű Facebookhoz.

Az innováció, a folyamatos alkalmazkodás és a fejlesztés révén tartható fenn egy közösségi oldal népszerűsége és sikeressége. (ANONYMUS, 2011; Karex, 2008)

Különböző generációk együttélésének köszönhetően a modern technológiai eszközök széleskörben elterjedtek, minden korosztály használja őket, mégis nagy eltérések vannak a felhasználók életkorai közt.

Generációnak nevezzük azoknak a személyeknek a csoportját, akik ugyanabban a korszakban születtek és ugyanazon társadalmi hatások által formálódtak.

Generációk:

- Építők: 1946 előtt
- Baby-boomerek: 1946–1964
- X generáció: 1965–1979
- Y generáció: 1980–1994
- Z generáció: 1995–2009
- alfa generáció: 2010–

A generációk között sok hasonlóság van, azonban fontos megemlíteni néhány tipikus jellemzőt az adott nemzedékekről.

A baby-boomer korszakban született emberekről elmondható, hogy lojálisak, kitarók, tiszteletudók és alázatosak.

Az X generáció számára már fontos a felsőfokú végzettség megléte, ennek köszönhetően többen vezető pozíciót is betöltenek. Kamaszként megismerkedtek már a számítógéppel is. Tagjai már kétjévedelmű családokba tartoztak. Találékony és önellátó nemzedék.

Az Y generációba tartozók már beleszülettek az információs társadalomba. Nyitottak az újdonságokra, a digitális tanulásra. Gyorsan elsajátítják az új ismereteket. Korlátlan munkakedvvel rendelkeznek, ennek köszönhetően fizetési elvárásaik is horribilisek. Újfajta kommunikációs stílust használnak, netes személyiséggel rendelkeznek, virtuális közösségekhez tartoznak. Jellemző rájuk a magas önbizalom és önérzet, a gyakorlatias és megoldásorientált gondolkodásmód.

A Z generáció szülöttjei már digitálisan műveltek, azonnal kapcsolatba kerültek a technológia vívmányaival, így azoknak a használatát már fiatal korban elsajátították. Hozzászórtak, hogy állandó kapcsolatban vannak egymással, hogy állandó és korlátlan hozzáférésük van a világhálóhoz. Folyamatos impulzust igényelnek, kísérletező jellemük a kényelem tovább fokozására irányul. Virtuálisan akár több száz emberrel is érintkezhetnek, de a való életben zajló kommunikációt stresszhelyzetként élik meg.

Az alfa generáció tagjai kezelik a legügyesebben a modern eszközöket, ők már a világháló részei egészen fiatal kortól kezdve. A magányosság érzése is gyakran alakul ki bennük, hiszen már az emberek nem egymással, hanem jellemzően az okostelefonjaikkal vannak elfoglalva.

A megállíthatatlan technológiai fejlődés drasztikusan átalakítja a munkaerőpiacot is, ennek köszönhetően globális munkahelyek szülehetnek meg.

1. táblázat: Generációk jellemzőinek összefoglalása

Jellemzők	Építők	Baby-boom	X generáció	Y generáció	Z generáció
Törekvés	Lakás	Biztos munkahely	Munka és magánélet egyensúlya	Szabadság és rugalmasság	Biztonság és stabilitás
Technológiához való hozzáállás	Hatalmas felszabadítás	Korai IT alkalmazkodók	Digitális bevándorlók	Digitális bennszülöttek	Technológiafüggők
Karrierbeli szemléletmód	A munka az élet	Munkavállaló által meghatározott pályafutás	Korai karrier, hűség a szakmához	Digitális vállalkozók	Zökkenőmentes mozgás a szervezetek között
Elismert termékek	Autó	Televízió	Személyi számítógép	Tablet és okostelefon	3D nyomtatás, nano-számítógépek
Kommunikáció	Szemtől szemben / Hivatalos levél	Szemtől szemben vagy telefonon	E-mail vagy SMS, ha idő engedi személyesen	Mobil, online, közösségi média	FaceTime

Forrás: Bor (2014) alapján saját szerkesztés

Fontos kérdés, hogy milyen lesz a jövő generációja. Bár egyelőre csak találgathatunk, de már vannak elképzelések. A munkahelyek a jövőben egyre kényelmesebbé válnak, törekednek a minél hatékonyabb és gyorsabb információáramlásra. A közösségépítés és a nyitottabb életszemlélet kialakítása is a jövő nemzedékének feladata lesz. Mindez tehát globális változásokat eredményez, amely nemcsak a mindennapi életben, hanem a munkaerőpiacon is érezteti hatását. A változásokat a Z, még inkább az alfa generáció generálja. (Bor, 2014; Ódor, 2014).

A digitális szakadék fogalmát azokra az emberekre használjuk, akik nehezen kezelik a modern kommunikációs eszközöket, nem is mutatnak rájuk igényt, következésképpen nem férnek hozzá a digitális tartalmakhoz. A szakadék kialakulásának leginkább generációs okai vannak. Habár egyes emberek korábban, mások a későbbi életszakaszukban ismerkednek meg ezekkel a vívmányokkal, általánosságban elmondható, hogy az idősebb generációk egyáltalán nem, vagy alig használják ki ezeket az eszközöket. Az életkorbeli különbségeken kívül ok lehet még az eltérő anyagi helyzet és műveltségbeli differencia. Fontos szempont még ezeken felül, hogy az illető milyen gyakran fér hozzá a digitális eszközökhöz és hogy milyen gyorsan tud járatosságot szerezni a használatukban. (SULINET, s. a.)

Vannak társadalmi csoportok, amelyek tagjai úgy vélik, hogy számukra nem szükséges az internetkapcsolat és a modern eszközök. Számos tényező befolyásolja, hogy egy család tagjai nyitottak-e ezekre az újdonságokra. Fontos a háztartás mérete és a benne élők kora, a gazdaságilag aktívak száma, a jövedelmi pozíció, az iskolai végzettség és a földrajzi elhelyezkedés.

Tapasztalati úton meghatározható, hogy mely rétegek tartják magukat távol a modern eszközöktől. A technológiai vívmányokat ritkán használók jellemzően hasonló demográfiai jellemzőkkel rendelkeznek. Megfigyelések szerint, az idősek, a kvalifikálatlanok, az idegen nyelveket nem beszélők és a kisebb településeken élők továbbra is a hagyományos kommunikációs formákat alkalmazzák.

Az internetről való távolmaradás oka nagy százalékban az eszköz, a számítógép hiánya és az ezzel járó költségek, de jelentős azok száma is, akik szándékosan akarnak kimaradni a virtuális világból, illetve annak egy meghatározott területétől.

Ellentétben velük, a fiatalok és a szellemi munkákat végzők a legtöbb esetben igényt tartanak mindennapjaik során az internetre. A felsőfokú végzettséggel rendelkezők és az idegennyelveket beszélők szintén napi szinten használják a modern technológiát. (Podoski, 2007)

Az internetes környezetben erős a kor, a nem és a nemzetiség felfedésére irányuló nyomás, ezért a „hová valósi vagy?” kérdés gyakran elhangzik. Az internet globális elterjedésének köszönhetően erre a kérdésre meglepő válaszokat is kaphatunk. Ennek ellenére mégsem gyakran firtatják a nemre és a rasszra vonatkozó kérdéseket, mert a felhasználók nem akarnak rasszista benyomást kelteni a másokban. Ezek az alap tulajdonságokon kívül még számos kategóriát alkottunk meg az emberek csoportosításához, mint például stréber, természetbarát, család. Ahhoz, hogy bárkit ezekbe a kategóriákba sorolhassunk, már több információra van szükség. Ebben az esetben nem elegendő annyit, hogy mi a neme és a nemzetisége az illetőnek. (Wallace, 2006)

A közvetlen személyes találkozások révén könnyű gyors benyomást kialakítani a másik félben. A világhálón azonban ennek üteme igencsak hullámzó, lassabb és bizonytalanabb. Szemléltetésképp a chatet érdemes megemlíteni. Amikor egy idegen kapcsolatba lép velünk, ha azonnal, 1-2 másodpercen belül küldjük is a választ, az pozitív

visszajelzés. Ellenben, ha az átviteli idő hosszú, 1-2 perc telik el az üzenetek küldése között, az érdektelenséget vagy habozást sugallhat. Ha nagyságrendileg 4-5 percen belül nem érkezik válasz, akkor a kommunikáció megsemmisült. (Wallace, 2006)

A szöveg alapú környezetben hiányoznak az olyan benyomáskeltő eszközök, amelyekkel pozitív arculatot tudunk kialakítani; olyan képet alakíthatunk ki magunkról, amelyet csak szeretnénk. Ilyen például az, amikor a felhasználó az interneten szeretné megmutatni magas státuszát. Ez a való életben könnyen megy, egy aranyórával vagy kifogástalan külső megjelenéssel, azonban egyesek esetekben ezeket a jellemvonásokat online eszközökkel nehézkes kifejezni. (Wallace, 2006)

A világháló adta lehetőségek arra ösztönzik az embereket, hogy minél több időt és energiát fektessenek internetes honlapjaik, profiljaik és online személyiségeik kialakításába. A közönség pedig lehet a nullához közelítő, de akár milliós nagyságrendű is. A profil létrehozása rengeteg időt igénylő feladat, ami elősegíti azt, hogy az ember önmagára összpontosítson, amivel akár a felhasználó túlzásba is eshet. Ez fokozza a létrehozó érzékenységet, hogy vajon mit gondolnak róla más felhasználók, hogyan látják őt.

A serdülőkorúakra gyakran jellemző az egocentrizmus. Ebben az életszakaszban képesek túlbecsülni, mennyien figyelik őket. Túlzott jelentőséget tulajdonítanak annak, milyen benyomást keltenek más felhasználókban.

Alapvető emberi jellemző, hogy másokról benyomást alkossunk és hogy kézből tartjuk a rólunk kialakuló benyomást. A való életben és az interneten az a különbség e tekintetben, hogy a világhálón a felhasználható eszközöknek nem vagyunk szakértői és nem tudjuk pontosan, hogyan is kell jó benyomást kelteni. A billentyűzet alkalmatlan arra, hogy az emberi kommunikáció finomabb árnyalatait kifejezze, de mégis próbáljuk kihasználni annyira, amennyire csak lehetőségünk van. A Caps Lock billentyű indokolatlan használatakor a befogadó felek azt hihetik, hogy kiabálva, hangosan beszél az ember. A különböző hangulatjelek még azon eszközök közé tartoznak, amelyek színezetet adhatnak a beszélgetés hangnemének.

Kérdéses, hogy a benyomáskeltés szabályai vajon mikor szilárdulnak meg és megbízhatóbbak lesznek-e. Ha ez bekövetkezik, könnyebben tudunk levonni pontosabb következtetést a másik jelleméről és kisebb lesz az esélye, hogy félreismerünk valakit. Megnyugtatóbb, ha valakire ránézünk és meg tudjuk állapítani, milyen szociokulturális jellemzőkkel rendelkezik (például az öltözködéséből, a testtartásából). Ugyanakkor nagyon izgalmas és vonzó lehet az, ha az ismeretlen felé megy a felhasználó, ismeretlen utat jár és a bizonytalanságot keresi, ahol a régi szabályok már nem érvényesek. (Wallace, 2006)

A vállalatok és a munkahelyek egyre intenzívebben törekednek arra, hogy az elektronikus média előnyeit érvényesítsék a csoportmunka területén. Ezek támogatására szolgálnak a vitafórumok és azok a szoftverek, amelyek biztosítják a csoporttagoknak az állandó kommunikációt, a szavazást, az online ötletbörzét, a közös dokumentumszerkesztést és a döntéshozatalt.

A vezetők alig várják, hogy kihasználhassák az információs technológia előnyeit, és elvárják, hogy a befektetések megtérüljenek. Lelkesen támogatják az új eszközök használatát, hiszen emiatt versenyelőnyre tehetnek szert. A virtuális térben működő munkacsoportok hatékonysága nehezen állapítható meg, hiszen a technológia állandó változásban van. (Wallace, 2006)

A való életben az agressziót rendkívül sok módon kifejezhetjük. Sértéseket vághatunk áldozatunkhoz, de a fizikai erőszak végtelen formáival is élhetünk, kezdve a lökdöséstől egészen az olyan formákig, amelyek már törvénybe ütköznek. Az agresszió egy olyan

viselkedésforma, aminek célja a másinak kárt vagy sérülést okozni, amelyre színes eszközök tárházából válogathatunk. A meghatározás az internetre is megfelel, bár a lehetőségek köre nagyban különbözik. A világhálón a legjellemzőbb formája az agresszió, a jellegzetes írásmód. Mindenki számára ismerős lehet, hogy gyakran előfordulnak az interneten személyeskedő viták, de akár gyűlölködő webhelyek is működnek. Ezen honlapok a szólásszabadság és a rágalom határán egyensúlyoznak.

A 21. században elterjedőben vannak azok a kezdeményezések, amelynek köszönhetően hangot tudunk adni sérelmeinknek. Az ezredforduló környékén a „The dick list” olyan emberek jelentkezését várta, akik a bennük felgyülemlett dühöt fel szeretnék volna oldani. A honlap fejlesztőjének alapvető célja az volt, hogy létrehozson egy nők számára elérhető online panaszkönyvet. A weboldal lehetőséget biztosított arra, hogy az „áldozat” megoszthassa sérelmét az olvasókkal, illetve akár az őket feldühítő férfiak alapadatait is megoszthatták. A látogatók név vagy terület szerint tudtak majd keresni a felkerült személyek között.

Az internet különböző terei olyan vonzóak lehetnek, hogy ez intenzív, de akár túlzott használatra is késztetheti a felhasználókat. Ellenállhatatlanná válik, mint egy kényszeres vásárlónak a kiárusítás. Az 1990-es évek során még lehetetlennek tűnt az az elképzelés, hogy egy bő 20 év múlva az emberiség egy jelentős része egy világméretű hálózattól fog függeni. Elgondolkodtató azonban, hogy napjainkban egyre több ilyen történet kerül napvilágra és egyre többen keresnek fel szakembereket, hogy függőségüket kezeljék. (Wallace, 2006)

Robert Kraut és kutatócsapata végzett egy kutatást azzal kapcsolatban, ki mennyi időt tölt a világhálón és hogy milyen alkalmazásokat használnak. A tesztet kétszer töltötték ki a résztvevők: az internethasználat kezdete előtt majd két év eltelte után. A kutatás eredményei azt mutatták, hogy az online eltöltött idő növekedésével egyenes arányban csökkent a családdal történő kommunikáció. A megnövekedett internethasználat összekapcsolódott a magány és a depresszió érzésével. Egyes elképzelések szerint, az intenzív internethasználatból egyenesen következik az individuum kapcsolatainak minőségi romlása. Ennek az eredményeképpen az addig szoros kapcsolatok fokozatosan fellazulnak, amely magányhoz és azon keresztül depressziós hangulathoz vezet. Némely felhasználó feneketlen időpazarlása a világhálón már függőség, ami egy kóros viselkedésforma. Ezen digitális polgárok képtelenek otthagyni a számítógépet és kilépni a virtuális világból, amiből egyenesen következik a fent említett negatív folyamat; nevezetesen a társadalmi kapcsolathálóból való kiszakadás, illetve a depressziós hangulat kialakulása.

A világhálót teljesen átszövi a névtelenség és a felelősségre vonatkozás hiánya, ennek köszönhetően az emberek rendkívül gátlástalanul tudnak viselkedni ebben a környezetben, hiszen anonimitásuk szinte garantált. Azokban a környezetekben, ahol ez biztosított, ott elengedjük magunkat, akár pozitív, akár negatív értelemben. Előnyös oldalról közelítve, a névtelenség azért könnyíti meg az őszinte véleményformálását, mert a fel-tárukozás sokkal könnyebbé válik. További előnye, hogy nyugodtan hangot lehet adni a panaszoknak, különös ölteleket valószínűsít meg és szokatlan kérdéseket teygenek fel, anélkül, hogy valaki megbélyegeznék őket. (Wallace, 2006)

Az internethasználat a társadalmi létezés szinte minden színterére jelentős hatással van, különböző módon és mértékben. Lehetővé tette a kapcsolatok kialakításának és fenntartásának modernizálását. Az internetezés nagyban befolyásolja az egyéb médiumok felhasználását is. A közösségi oldalak alapvető funkciójuk szerint a korábban kötött kapcsolatok fenntartását segítik elő, ezáltal az oldalra látogatók ritkán szereznek új barátokat.

Régóta firtatott téma az internet és a gyermeknevelés összeegyeztetése. A világháló előtt a televízió volt a középpontban, azonban a technológia fejlődésének köszönhetően már nem ez áll a fókuszban. Sokat hallott aggodalom, hogy az internetezés egy magányos tevékenység és elszigeteli a családtagokat egymástól, de ez egyáltalán nincs így, sőt épp ellenkezőleg. A számítógéphasználat a közös időtöltés egyik formája is lehet. (Tari, 2015)

A közösségi időtöltés ellenére, a net elsősorban a fiatalok birodalma. A világháló használata hordoz magában egy örvény jelleget, aminek köszönhetően az ember könnyen belesodródik az új és új ingerek befogadásába. Ennek köszönhető az a jelenség, hogy a felhasználó hiába szabja meg előre a tevékenységre fordított időt, azt nem tudja betartani. Ez a fajta „kutatási ösztön” főként a fiatalságra jellemző, amivel nincs is probléma, egészen addig, amíg a szörfölés nem hat ki a társadalmi életre és a munkateljesítményre. A várakozással ellentétben az internettől függő emberek száma nem növekszik, inkább stagnál. Ennek mértéke az összes internetet használó személyre vetítve nagyjából 6-7%. A függők közel 50%-a 20 év alatti, középiskolás korú fiatal.

A függőség kezelhető; Kimberly Young a magatartásterápia alkalmazását javasolja, mivel véleménye szerint az e fajta dependencia betegségnek tekinthető.

- Az első lépés a probléma tudatosítása. A gyógyulás talán legfontosabb fázisa, hogy a dependens egyén ismerje fel tüneteit, másszóval alakuljon ki betegség-tudata.
- A következő lépés a problémával való azonosulás, amelyet azon igény kialakulása követi, hogy az individuum függetlenné váljon az internettől. Tudatosítani kell, hogy a problémák elől nem lehet elmenekülni, és amit az internet segítségével akart megoldani, annak nem ez a megfelelő eszköze.
- A harmadik lépés, egy terv kidolgozása a problémától való megszabadulásra.
- Kognitív terápiás eszközökkel, a kidolgozott terápiás terv alapján lassan vissza kell szorítani az internethasználat mértékét a normális szintre.

A kóros internethasználat csak kis hányadát érinti a felhasználóknak, de ettől függetlenül alkalmazhatunk néhány módszert annak érdekében, hogy a digitális polgárokat megóvjuk a függőség kialakulásától.

1. A szociálisan pozitív és hasznos tevékenységek megerősítése:

A tinédzserek egy része korukból kifolyólag labilis önértékeléssel rendelkezik (míg mások más ok miatt gondolkodnak hasonlóképpen), hiszen testi és lelki változásokon esnek át, ami megváltoztatja/összezúzza az énképüket. Ebben az életszakaszban van szükség a külső megerősítésre, ami pozitívan hat rájuk. Ha a társadalom negatívan viszonyul cselekedeteikhez, az csak ellenállást szül.

2. Célorientált feladatok kitűzésének fontossága:

Amerikai kutatók rámutattak arra a tényre, hogy energiát kell fordítani, a modern technika oktatási rendszerbe való integrálására. Nem elég biztosítani a technológiai fejlettséget, hanem meg kell tanítani a fiatalokat a forradalmi hardverek és szoftverek helyes használatára. Ezzel nemcsak elméleti és gyakorlati tudásukat bővíthetik, hanem megtanulják azt is, milyen lehetőségeket rejt magában az internet használata, és akár ez megvédeheti őket a céltalan időtöltés húzó erejétől.

3. Megfelelő felvilágosítás a veszélyekről:

Amikor azt tanulja meg a felhasználó, hogyan is kell használni az internetet, ki kell térni arra is, hogy megfelelően tájékozódjon a rá leselkedő veszélyekről. Említhető példaként a jogi vonatkozások és a pszichés rizikófaktorok.

4. Mentálhigiénés hálózat létrehozása az interneten:

Az internet problémamentes használatához nagyban hozzájárulna, ha könnyen elérhető webkikötők jönnének létre, amelyek a megakadt felhasználókat igazítanák útba, mint

egy világítótorny a megtévedt hajót. Az internetes tanácsadás nemcsak a függőségre lehetne egy megoldás, hanem a lakosság pszichológiai kultúráját is pozitív irányba befolyásolná. (Ritter et al., 2004)

Altalánosságban elmondható, hogy aki rendelkezik okostelefonnal, annak van valószínűleg más infokommunikációs készüléke is. Ez alatt tabletre, laptopra és asztali számítógépre gondolhatunk. A számítógép általában a család közös tulajdona, mindenki használja, azonban mióta az okostelefonok elterjedtek, az asztali gép használata jelentősen háttérbe szorult.

A szülők elvárják, hogy gyermekük mindig elérhető legyen, azonban más feltételhez nem kötik a gyermekek okostelefon-használatát. Számukra a legfontosabb az a tudat, hogy gyermekeiket biztonságban tudják. Ha a mobil erre alkalmas, akkor azt megvásárolják, ellenben ha a fiatal többet szeretne, akkor hajlandóak a kompromisszumra. A szülők többsége nem szól bele abba, hogy a gyermek milyen mobilkészüléket használ. Többségük rendkívül tájékozatlan vagy nem ért ezekhez az eszközökhöz, ezért a gyermekekre bízzák a választást. A költségek nagy részét is átvállalják, de jellemzően megszabnak egy limitet, amin felül már nem hajlandóak fizetni a készülékért és a szolgáltatásért.

Az első olyan okostelefonok, amelynek tulajdonosai gyerekek, nagyjából öt éve kerültek eladásra. Ekkor még nem voltak tisztában azzal, hogy egy okostelefon mire való. Elsősorban játéokra, barátokkal való kommunikációra és zenehallgatásra használták. Ekkor még nem volt igényük a mobilinternet-kapcsolatra. A felhasználók ezen készülékeket saját maguktól, illetve barátaikkal tanulták meg kezelni. A régi telefonok lecserélése nagyjából két évente történik, de nem azért, mert elromlik, hanem mert vonzóbbnak találják az újat. Gyakran előforduló probléma és ok a cserére a belassulás és a lefagyás. Az új telefon kiválasztásánál fontos szempont az, hogy állandó online jelenlétet biztosítson. Erre szolgál még a mobilinternet használata is, azonban amikor csak lehetséges, akkor az ingyenesen elérhető wifi hálózatokat használják. Temérdek olyan alkalmazás van a készülékeken, amelyeket gyárilag telepítettek fel a gyártók. A felhasználók többsége nem tudja, melyek ezek, mert meg sem nézi őket. Ha egyszer testre szabták a telefonjukat, azon ritkán módosítják a beállításokat. Jellemző a márkahűség is, amikor új készülékre ruháznak be, akkor a megszokott márkát részesítik előnyben. (Sólyom, 2015)

(Kutatásom módszertana) A téma mélyebb megismerése céljából egy kérdőíves felmérést végeztem. Egy rövid kérdőív keretein belül arra voltam kíváncsi, hogy a válaszadók milyen eszközökkel rendelkeznek, milyen szoftvereket használnak napi rendszerességgel, valamint arra, hogy a modern vívmányok használatára vonatkozó adatok alátámasztják-e az elméletben leírtakat.

A kérdőív megszerkesztése folyamán szem előtt kívántam tartani, hogy folyton gyorsuló világunkban egyre kevesebb időt tudnak szánni az emberek a témában felvetett kérdések megválaszolására. Ennek tükrében választottam ki a kérdések számát és a lekérdezés metodikáját. A kérdéssorokat online formában tettem elérhetővé. Az elektronikus kérdőív kérdéssorát úgy alakítottam ki, hogy az nagyságrendileg öt perc alatt kitölthető legyen. Az egyszerűbb értelmezhetőség érdekében a felmérésben csak zárt kérdések szerepeltek.

A kérdőívet 114 fő töltötte ki, amely önmagában egy egyszerűbb statisztikai módszereken alapuló elemzést tett lehetővé.

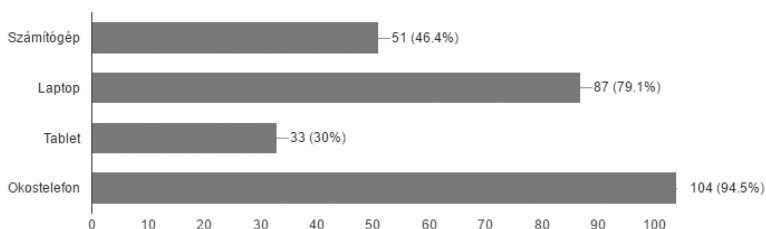
A lekérdezés megkezdése előtt megfogalmaztam hipotéziseimet. Ezek a hipotézisek a következők voltak:

- *H1: Az elektronikus eszközök használata tömeges, egyes szoftverek és/vagy hardvereké pedig általános.*
- *H2: A fiataloknál egyes technológiai vívmányok használata általánosabbnak tekinthető.*
- *H3: A fiatalok egy nap alatt több ideig használják az internetet, mint az idősebbek.*
- *H4: Habár a készülékek leggyakoribb cseréjének oka annak elromlása, jelentős azok aránya, akik akkor vesznek új eszközt, ha a régit megújítják.*
- *H5: Magas azok aránya, akik még személyes kommunikáció során is az okostelefonjukkal foglalkoznak.*

(A kutatás eredményei) A kutatás első logikai egysége a digitális és modern technikai eszközökkel való rendelkezés volt. Ennek keretein belül megkérdeztem a válaszadókat arról, hogy milyen eszközökkel rendelkeznek. Nem meglepő módon, a kitöltők majdnem 98%-a rendelkezik okostelefonnal, a válaszadók közel 80%-a rendelkezik lappal és rendszeresen is használja azt, ám az asztali számítógép használata nem kifejezetten jellemző a megkérdezettekre, valószínűleg az egyre kényelmesebb életmód kialakulása miatt.

A hagyományos mobiltelefonok is egyre inkább háttérbe szorultak, népszerűségük drasztikusan csökkent, annak ellenére, hogy olcsók és élettartamuk rendkívül magas.

1. ábra: A leggyakrabban használt technológiai vívmányok

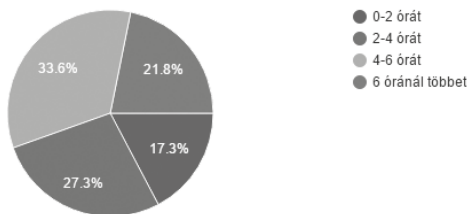
Forrás: Saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján, 2017

Az egyik legfontosabb állításom, hogy a számítógép- és az internethasználat területén nagy különbségek figyelhetők meg a különböző életkorú csoportok közt. Az életkor szoros összefüggésben áll a számítógép- és internethasználattal.

Mindezek ismeretében a kérdőívben feltettem a kérdést, hogy napi mennyi időt töltenek a válaszadók számítógépezéssel, internetezéssel. Az internetezésre fordított idő kapcsán sokszínű válaszokat kaptam. A válaszadók mindössze 17%-a internetezik 2 óránál kevesebbet, ezzel szemben majdnem 22%-uk 6 óránál többet fordít az interneten való szörfölésre.

A kérdőívben szereplő osztályközök és a válaszok megoszlása alapján megállapítható, hogy egy átlagos megkérdezett naponta mennyi időt tölt el online tartalmak írásával és/vagy olvasásával. Ez az érték 4,4 óra, ami a legtöbbször által választott kategóriába esik bele.

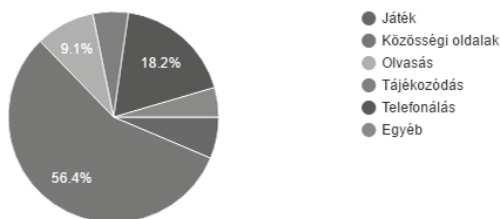
2. ábra: Internethasználat egy napra vetítve

Forrás: Saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján, 2017

A legfontosabb szemponttá vált a mobilitás, hogy mindenhol elérhetőek lehessünk, hogy online tudjunk lenni. Az okostelefonoknak már annyiféle funkciójuk van, hogy már nem is a telefonálás az elsődleges és a legfontosabb, sőt már nagyjából a leglényegtelenebb funkció a kérdőív eredményei szerint.

3. ábra: Az okostelefonok társadalomban betöltött funkciói

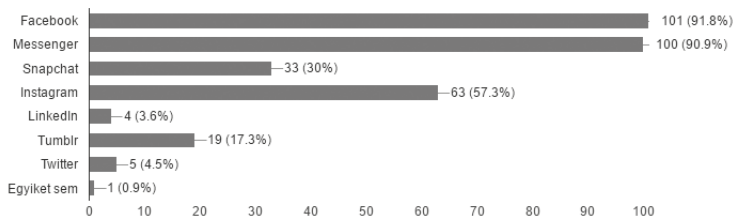

Forrás: Saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján, 2017

Meglepő, hogy a telefon alapvető funkcióját már csak csekély mértékben tölti be. A megkérdezettek mintegy ötöde válaszolt úgy, hogy az okostelefont telefonálásra használja. Jóllehet, 20 évvel ezelőtt a telefon más designnal, más formában és más képességgel rendelkezett, és így más funkciót is töltött be, azonban a modernizációnak köszönhetően a hordozható telefonoknak mára már egészen más szerepe van.

A válaszokból kiderült, hogy a közösségi oldalak elérésére használják a leggyakrabban a telefont az emberek. Óriási hangsúlyt kapott a közösségi média. Nem meglepő módon a Facebook és a Messenger a két legnépszerűbb applikáció, melyet az ismerősök tevékenységeinek követésére, a Messengert pedig chatelésre használják. Harmadik helyen az Instagram végzett, kétségkívül ez a legnagyobb képmegosztó oldal, ahol mindenki megoszthatja élete legmeghatározóbb pillanatait fénykép, illetve videó formájában. A legújabb fejlesztés, a Snapchat is népszerűnek bizonyul, a felhasználók kicsit több, mint 30%-a használja, többségben lányok.

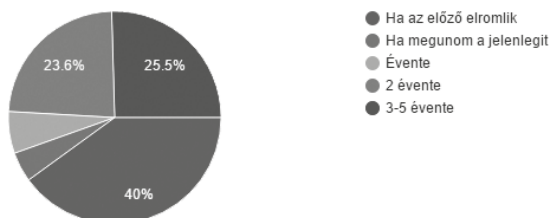
4. ábra: A válaszadók által használt közösségi oldalak és chatrendszerek

Forrás: Saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján, 2017

A kutatás a felhasználók okostelefon-vásárlási szokásaira is rávilágít. A megkérdezettek majdnem 40%-a csak akkor hajlandó új mobilját vásárolni, ha az előző már elromlott, viszont nagy arányban jelentek meg még azok is, akik 2 vagy 3 évente cserélik le készülékeiket egy újabbra. Ez összefügg azzal is, hogy a kitöltők közel 40%-a fontosnak vagy nagyon fontosnak tartja azt, hogy mindig a legújabb technikai eszközökkel rendelkezzen.

5. ábra: Az eszköz lecserélésének fontosabb okai

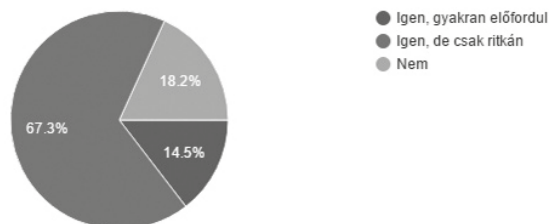
Forrás: Saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján, 2017

Megfigyeléseim szerint, bármerre jár az ember, mindig okostelefonokat nyomkodó digitális polgárokba botlik. A korábbi kutatások is alátámasztják, hogy a fiatalok nagy része digitális eszközökkel foglalkozik, miközben utazik. Egyre nagyobb az a korosztály, amelyre jellemző az utazások közben végzett zenehallgatás, közösségi oldal, vagy más online tartalmak böngészése. Egy 2014-es kutatás eredményei szerint a tinédzserek megközelítőleg 70%-a, a fiatal felnőttek 60%-a használja utazás közben az elektronikai eszközeit. 2016-ra ezek az arányok némileg változtak: a fiatal felnőttek esetében az arány 65% körül, az Y generációs középkorúak körében 40% körül mozgott. (Farágó, 2017) Egyre nagyobb azon generációk aránya, akik fogékonyak erre, épp ezért az eszközhasználat várhatóan tovább fog emelkedni.

Épp ezekre alapozva égető kérdésnek éreztem azt, hogy vajon ki mennyit használja készülékét, ha éppen társaságban van. A válaszok számomra meglepőek voltak, mert a korábban tapasztalt jelenségeknek nagyban ellentmond. A válaszadók közel 70%-a úgy válaszolt, hogy csak ritkán használják mobiljukat társaságban, amit nehéz elhinni, ha

körbe nézünk a mai rohanó világban, és legyünk bármilyen eseményen, mindenkinél ott látjuk a mobilt. A kitöltők mindössze 14%-a nyilatkozott úgy, hogy gyakran használják még társaságban is a mobilkészüléküket.

6. ábra: Használja-e mobiltelefonját mások társaságában?

Forrás: Saját szerkesztés a kutatási eredmények alapján, 2017

Mindezekből tehát az következik, hogy az okoskészülékek alapvetően megváltoztatták az addig érvényesülő gyakorlati „szabályokat”. A telefonhasználat gyakorisága, funkciója, valamint a társas érintkezés során betöltött aktív szerepe megfelelően tükrözi ezen változásokat.

(Összefoglalás) „Jóbarát vagy technoördög? Nézőpont kérdése, mert ha ragaszkodunk a kulturális, morális, etikai és erkölcsi értékekhez, akkor lehet, hogy az ördögöt hordjuk a zsebünkben, hiszen a világ máris megváltozott. Viszont ha nyitottak vagyunk egy kiszámíthatatlan felgyorsult technoevolúcióra és mottónk: »carpe diem«, akkor talán egy jóbarátot hordozunk magunkkal. Egy érintés, és megnyílik a világ kapuja – s ha a »kirakatba« szeretnénk állni, csak egy mondat vagy egy képfeltöltés, és »mindenki« ránk figyel; majd jönnek a »like«-ok, melyek instant jutalomként megerősítik a ragaszkodást az okostelefon jóbaráthoz.» (Csibi–Szabó, s. a.)

Hogy eldöntsük, áldás vagy átok-e a modernizáció, az eszközök teljes életünkre kivevő hatását, komplexen kell elemezni. A tanulmány során bemutattam, hogyan fejlődtek ezek az eszközök és azt is, hogy vált rabjává az újabb és újabb felnövő generáció. Az okostelefon-függőség létezik, hiszen viselkedésünket alapvetően befolyásolja. A függőségszerűen használt modern eszközök kivetülése nem napjainkban, hanem a jövőben lesznek tapasztalhatóak. Egy kutatás szerint az okostelefonok használatának nagy befolyása van a szociális kapcsolatokra és kimutatták, hogy később mentális és fizikai fejlődési rendellenességekkel kell szembesülniük, amely későbbiekben a stressz szintjének emelkedésével, sőt, akár depresszióval is párosulhat. (Csibi–Szabó, s. a.)

Mindezek figyelemre méltó eredmények, amelyek alapjait jelen írásomban felvázoltam.

Egy 2016-os kutatással vetettem össze a kérdőívem eredményeit, abból a célból, hogy felmérhessem mekkora változások mentek végbe egy évtől.

Az okostelefon birtoklás statisztikája összecseng a saját eredményeimmel, ezzel szemben a laptopok népszerűsége az idei évre már csökkenő tendenciát mutatott. Míg tavaly 90% volt a lappal rendelkezők aránya, ez 2017-re közel 80%-ra csökkent. Az előző évi eredményekhez hasonlítva a sajátom, a hagyományos asztali számítógépek használata néhány százalékkal növekedett.

A pendrive szintén rendkívül népszerű, ez az elsődleges adathordozó, ha kompakt eszközre van szükségünk, amelyről szinte azonnal elérhetjük adatainkat, csupán egy számítógépre van szükség. A pendrive egy populáris eszköz a mai napig is, annak ellenére, hogy feltörekvően vannak a felhő szolgáltatások is. Ez a szolgáltatás már nem igényel hardver eszközön való tárolást, csupán internetkapcsolatot vagy egy helyi hálózatot.

(*Következtetések, javaslatok*) A kérdőíves kutatás megvalósítása előtt 5 hipotézist fogalmaztam meg. A felsorolt feltételezések a saját és más kutatásból származó adatok alapján reálisak voltak, többségben ugyanazt az eredményt mutatták.

✓ *H1: Az elektronikus eszközök használata tömeges, egyes szoftverek és/vagy hardvereké pedig általános.*

ELFOGADOM

✓ *H2: A fiataloknál egyes technológiai vívmányok használata általánosabbnak tekinthető.*

ELFOGADOM

✓ *H3: A fiatalok egy nap alatt több ideig használják az internetet, mint az idősebbek.*

ELFOGADOM

✓ *H4: Habár a készülékek leggyakoribb cseréjének oka annak elromlása, jelentős azok aránya, akik akkor vesznek új eszközt, ha a régit megunják.*

ELFOGADOM

✓ *H5: Magas azok aránya, akik még személyes kommunikáció során is az okostelefonjukkal foglalkoznak.*

RÉSZBEN ELFOGADOM

Hipotéziseim megfogalmazásakor korábbi megfigyeléseimet vettem alapul. Észrevehető, hogy szinte mindenki kezében ott van a modern mobiltelefon, ezáltal használatuk tömeges. Ez a megfigyelés elsősorban a fiatalokra volt jellemző. Náluk a legjellemzőbb az okostelefon használata. A kérdőívek értékelésekor fény derült arra a nem meglepő tényre is, hogy az idősebb korosztályhoz képest, a fiatalok egy nap sokkal több időt töltenek internethasználattal.

A mobiltelefon-vásárlási szokások felmérésekor azt az eredményt kaptam, hogy a készülékek vásárlásának nem az a legfőbb oka, hogy elromlik, használhatatlanná válik, hanem sokkal jellemzőbb az, hogy a fiatalok ráunnak a már használt eszközökre.

Az utolsó hipotézisben megfogalmazott állítás, azaz, hogy sokan a mobiltelefont személyes kommunikáció közben is használják, számomra meglepő eredményt mutatott, a tapasztalataimmal nem teljesen csengett össze. Észrevételeim szerint, az emberek nagy többsége társaságban is aktívan használja készülékét, viszont a kérdőívben az ezt az opciót választók aránya alacsonyabb volt, mint amire számítottam.

Véleményem szerint elsődlegesen szükségszerű lenne belátni, hogy a technológiai vívmányok túlnőttek rajtunk, az applikációk lényegében helyettünk élnek, továbbá a modern társadalom egyáltalán nincs arra felkészülve, hogy ezeket az eszközöket az életvitelükbe megfelelően integrálja.

Eppen ezért elsődleges fontosságúnak tartom, hogy erős marketinggel létrejöjjön egy olyan digitális kultúra, amely elszakítja az embereket a hálózatoktól, online tartalmaktól. Továbbá belátható, hogy a legveszélyeztetettebb réteg, a tinédzserek kultúráját idősebbé lenne feljavítani. Ennek érdekében javasolnám a NAT kibővítését. Úgy gondolom, hogy a netikett megismerése és az applikációk használatának pontos szerepét, kultúráját már a közoktatásban meg kellene tanítani. Mivel már a gyerekek is egyre nagyobb arányban használnak tabletet és egyéb eszközöket, talán szükségszerű lenne a kultúrát már az általános iskolában megtanítani.

Az applikációk egy része ugyan hasznos, de akadnak olyanok is, amelyek semmi releváns funkciót nem látnak el. Éppen ezért célszerű lenne ezen applikációk létrejöttét korlátozni. Ez csak abban az esetben érhető el, ha a fejlesztéseket megrendelők is magasabb nethasználatra vonatkozó kultúrával rendelkeznek.

Míndezek együttesen tehát rámutatnak, hogy a technokrata vívmányok helyén való kezelésének kialakítása és a helytelen használatra visszavezethető balesetek minimalizálása elsősorban szociológiai-kulturális beavatkozást igényel.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

- ANONYMUS (2011): Közösségi oldalak: A közösségi oldalak története; <http://felsokok.hu/bolcseszettudomany/a-kozosségi-oldalalak-a-kozosségi-oldalalak-tortenete/> (letöltés ideje: 2017. aug. 20.)
- Bor A. (2014) X, Y, Z, alfa generáció: kik ezek?; https://prezi.com/feikfwmygpc/_x-y-z-alfa-generacio-kik-ezek/ (letöltés ideje: 2017. aug. 22.)
- Csibi S. – Szabó A. (s. a.): Jóbarát vagy technoördög?; <http://mipszi.hu/cikk/161015-jobarat-vagy-technoördög> (letöltés ideje: 2017. szept. 1.)
- ebook.hu (2014): Tablet vásárlási útmutató; <http://cikkek.ebook.hu/szamitastechnika/tablet-vasarlas-utmutato/> (letöltés ideje: 2017. aug. 17.)
- Faragó P. (2017): Fenntarthatóság és zöldenergia: paradigmaváltás? Nem, csak illúzió, Valóság, 2017/11. pp. 48–78.
- KAREX (2008): A közösségi hálózatok története; <http://szocial.blogspot.hu/2008/05/kzssgi-hlzatok-trtnete.html> (letöltés ideje: 2017. aug. 22.)
- Kollár E. (2009): Virtuális rádiómúzeum; http://www.radiomuseum.hu/torteneti_m.html (letöltés ideje: 2017. júl. 15.)
- Laptop Weblab (2017): A laptop rövid története; http://weblaptop.blog.hu/2017/07/04/a_laptop_rovid_tortenete, (letöltés ideje: 2017. aug. 5.)
- Lőrinc L. (s. a.): A telefon és a telefonközpont megszületése; <http://www.adrendszerhaz.hu/ip-internet-telefon/a-tav-kommunikacio-tortenete> (letöltés ideje: 2017. júl. 15.)
- MEK (s. a.): A Magyar Televízió története; <http://mek.oszk.hu/02100/02185/html/516.html> (letöltés ideje: 2017. nov. 10.)
- Ódor B. (2014) X, Y, Z, alfa generációk és szakadékok; <https://prezi.com/udrfxouyqpl9/x-y-z-alfa-generaciok-es-szakadekok/> (letöltés ideje: 2017. aug. 22.)
- Olajos Zs. (s. a.): Az operációs rendszerek fajtái; http://www.kepzesevolucioja.hu/dmdocuments/4ap/7_1173_tartalomelem_017_munkaanyag_100331.pdf (letöltés ideje: 2017. szept. 1.)
- Wallace, P. (2006): Az internet pszichológiája, Osiris Kiadó Kft, 2006.
- Podoski P. (2007) Magyar digitális szakadékok; <https://bit.ly/1hjs0Mg> (letöltés ideje: 2017. szept. 1.)
- Ritter A. – Fábrián Zs. – Pillók P. – Hoyer M. (2004): Felmérés a magyarországi Internet-használatról: betegség, vagy korosztályra jellemző tünet? Információs társadalom, 2004/1. pp. 121–134.
- Sólyom B. (2015): Középiszólások okostelefon-használati szokásai 2015-ben. Információs társadalom, 2015/2. pp. 55–68.
- SULINET (s. a.) Számítógép története a nagyvilágban; <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/szakkepzes/kereskedelem-es-marketing/kereskedelmi-es-marketing-modulok/szamitogepek/szamitogep-tortenete-a-nagyvilagban> (letöltés ideje: 2017. júl. 15.)
- SULINET (s. a.): Az informatika hatása az emberi kapcsolatokra; <http://tudasbazis.sulinet.hu/hu/informatika/informatika/informatika-6-efolyam/az-informatika-hatasa-az-emberi-kapcsolatokra/az-informacios-tarsadalom> (letöltés ideje: 2017. aug. 25.)
- SULINET (s. a.): Az internet kialakulása; http://balashazy.sulinet.hu/ftp/informatika/ecdl/07_internet/02-01-00-Az_internet_kialakulasa.htm (letöltés ideje: 2017. aug. 13.)
- Tari A. (2015): #yz generációk online, Tericum Kiadó Kft, 2015.
- Televízió (2017) Televízió; <https://hu.wikipedia.org/wiki/Telev%C3%ADzi%C3%B3> (letöltés ideje: 2017. júl. 15.)
- Tóth L. (2015): Az operációs rendszerek története; <https://prezi.com/nsa30dtylplc1/operacios-rendszerek-tortenete/> (letöltés ideje: 2017. aug. 13.)
- Yoshida, J. – Margaret Q. (2000) „OEMs ready to roll on jukeboxes for Net audio”, EE Times, 2000. augusztus 18., 1. o.